

OPDRACHT 1 Zinnen maken en tekst lezen

1. Je gaat straks een tekst lezen met de titel **Nieuws of geen nieuws?** Voordat je de tekst leest, bedenk je vier zinnen met belangrijke woorden uit de tekst. De zinnen die je bedenkt moeten met elkaar te maken hebben. Gebruik in elke zin één of twee sleutelwoorden. Schrijf ze in het schema.
2. Lees de tekst actief. Herschrijf de zinnen die je bij (1) hebt bedacht, zodat ze kloppen met de inhoud van de tekst. Herlees zo nodig stukjes van de tekst.

Sleutelwoorden:

*bron - checken - journaal - journalist - krant - lezer - meepraten
nepnieuws - nieuws - nieuws volgen - sociale media - waar of niet*

1. _____

2. _____

3. _____

4. _____

Herschrijf de zinnen na het lezen. Verbeter informatie die niet klopt.

1. _____

2. _____

3. _____

4. _____

OPDRACHT 2 Een tekstschema maken

1. Als je de informatie uit de tekst in een schema zet, krijg je overzicht over de tekst. Je gaat een tekstschema maken.
 2. Schrijf in de middelste over elk stukje van de tekst kort op waar het over gaat. Kies per stukje een belangrijke zin.
 3. Zet in de laatste kolom drie belangrijke woorden uit het stukje.
- Let op: het kopje zegt vaak al om welke belangrijke informatie het gaat in dat stukje.

Nieuws of geen nieuws?		
	een belangrijke zin	drie belangrijke woorden
Inleiding		
Dat komt in de krant		
Waarom volgen mensen het nieuws?		
Waar of niet waar?		

OPDRACHT 3 Vragen beantwoorden over de tekst

- Kijk in het stukje tekst met het kopje **Dat komt in de krant**. Daar wordt een opsomming gegeven. Wat wordt daar opgesomd?
 - allerlei voorbeelden van publiek
 - dingen die bepalen of iets nieuws is
 - verschillende onderwerpen uit het nieuws
 - verschillende vormen van media
- Wat betekent **cru** (regel 20)?
 - bijzonder, zonder dat je het eerder heb gezien
 - door rekening te houden met iedereen, lief
 - vaak, door iets heel erg veel te herhalen
 - zonder rekening te houden met iemand, hard
- De volgende drie vragen gaan over verbanden. Lees de uitleg.

Uitleg

Je weet dat je tijdens het lezen op de **signaalwoorden** kunt letten. Daaraan kun je zien welk **verband** er tussen de zinnen bestaat. Signaalwoorden zijn vaak korte woorden waar je gemakkelijk overheen leest.

Voorbeelden van signaalwoorden zijn: *maar, daarvoor bovendien, want, namelijk.*

- In regel 10 staat het signaalwoord *want*. Wat is het verband tussen de zinnen?
 - een reden en een oorzaak
 - een tegenstelling en een opsomming
 - een volgorde en een reden
 - een voorbeeld en een oorzaak
- In regel 23 staat het signaalwoord *Zo*. Wat is het verband tussen de zinnen?
 - Het is een **tegenstelling**. Je volgt het nieuws om erover te kunnen babbelen of om mee te kunnen praten.
 - Het is een **voorbeeld** van hoe het nieuws mensen iets geeft om over te babbelen.
- In regel 35 staat het signaalwoord *verder*. Wat is het verband tussen de zinnen?
 - Het is een **oorzaak**. Er staat altijd een goede bron bij het stukje of niet.
 - Het is een **opsomming**. Niet elk bericht is waar. Dat kun je controleren door te letten op verschillende dingen.
- Kijk in het stukje **Waar of niet waar?**. Noem drie manieren om te kijken of een bericht waar is of niet.

8. Kijk nog een keer in het stukje **Waarom volgen mensen het nieuws?**. Daar staan verschillende redenen om het nieuws te volgen.

Volg jij zelf het nieuws? JA / NEE

Zo ja, waarom volg jij het nieuws? Kruis de reden aan. (Het mogen ook meer redenen zijn.) Of je mag ook een eigen reden geven.

Ik volg het nieuws ...

- om mee te praten over allerlei onderwerpen op school
- om een belangrijke beslissing te maken
- om een politieke keuze te maken
- omdat ik het gewoon leuk vind
- omdat ik

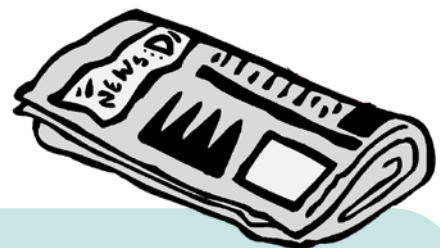
Zo ja, hoe volg jij het nieuws? Ik volg het nieuws ...

Zo nee, waarom volg jij het nieuws niet?

Ik volg het nieuws **niet**, omdat ...

OPDRACHT 4 Is het echt of nep nieuws?

Lees de uitleg.

In de tekst gaat het ook over **nieuws** en **nepnieuws**.

Er zijn verschillende redenen waarom mensen nepnieuws verspreiden, bijvoorbeeld:

- voor de grap
- om iemands mening over iets of iemand te veranderen
- om je naam en mailadres te krijgen. Door te klikken op het nepbericht kom je op een website waarbij gevraagd wordt naar je naam en mailadres. Deze gegevens verkoopt de site aan mensen die jou dan gaan mailen om je iets te verkopen.
- om geld te verdienen. Met nepnieuws wordt je naar een website gelokt waar advertenties op staan. Met die advertenties wordt geld verdiend.

Op de volgende pagina's staan vier korte nieuwsberichten. Lees ze goed. Bespreek vervolgens in je groepje de volgende vragen:

- Is het bericht waar?
- Waarom is het bericht verspreid?
- Waarom denk je dat?

Bericht A.

98-jarige vrouw krijgt kerngezonde baby

Een vrouw van 98 jaar uit het Engelse Cuttingham is bevallen van een kerngezonde baby. De vrouw had nog eenmaal een grote kinderwens. Ze hoopt nog veel tijd met de baby door te kunnen brengen.

Is dit bericht waar, denk je?

- Ja
- Nee

Waarom denk je dat het bericht verspreid is? Bespreek het in je groepje.

Het bericht is verspreid ...

- voor de grap
- om iemands mening te veranderen
- om je naam en mailadres te krijgen
- om geld te verdienen

Bericht B.

Bewoner verzorgingstehuis maakt foto's van het eten

Een bewoner van een verzorgingstehuis ergens in Nederland vond het eten dat hij elke dag kreeg, niet lekker. Daarom maakte hij elke dag een foto van zijn eten en zette die foto op internet. Hij hoopte dat mensen zagen hoe vies het eten was in het tehuis. Hij wilde laten zien dat ze het heel slecht hadden. De man is daarna het tehuis uitgezet.

Is dit bericht waar, denk je?

- Ja
- Nee

Waarom denk je dat het bericht verspreid is? Bespreek het in je groepje.

Het bericht is verspreid ...

- voor de grap
- om iemands mening te veranderen
- om je naam en mailadres te krijgen
- om geld te verdienen

Bericht C.

Kant-en-klare noedels erg slecht voor je

Kant-en-klaar noedels zijn heel gemakkelijk voor wie een goedkope, makkelijke maaltijd wil. Toch kun je ze beter niet eten, maar direct in de prullenbak gooien. Ze zijn erg ongezond en je zou er doodziek van kunnen worden.

Is dit bericht waar, denk je?

- Ja
- Nee

Waarom denk je dat het bericht verspreid is? Bespreek het in je groepje.

Het bericht is verspreid ...

- voor de grap
- om iemands mening te veranderen
- om je naam en mailadres te krijgen
- om geld te verdienen

Bericht D.

Is dit bericht waar, denk je?

- Ja
- Nee

Waarom denk je dat het bericht verspreid is? Bespreek het in je groepje.

Het bericht is verspreid ...

- voor de grap
- om iemands mening te veranderen
- om je naam en mailadres te krijgen
- om geld te verdienen

Nieuwscheckers

Op de website www.nieuwscheckers.nl vind je nieuwsberichten die door studenten uit Leiden gecontroleerd zijn. Zij hebben gekeken of het bericht waar is of niet. Is het bericht nep? Dan staat er een stempel door het bericht: **HOAX!**

OPDRACHT 5 Oefenen met de woorden uit de tekst

Hieronder staan enkele woorden die in de tekst voorkomen. Zoek de woorden nog eens op in de tekst. Wat is de juiste betekenis? Trek een lijn van het woord naar de betekenis.

1. het medium (r. 7)	•	•	anders zijn - U
2. het publiek (r. 7)	•	•	de grootte - A
3. afwijken (r. 9)	•	•	de kijker, luisteraar of lezer - O
4. actueel (r. 12)	•	•	de plaats waar men informatie vandaan haalt - S
5. het aanbod (r. 15)	•	•	dingen waar je uit kunt kiezen - N
6. de omvang (r. 20)	•	•	eerlijk - T
7. cru (r. 20)	•	•	iets om informatie mee door te geven - J
8. de sociale media (r. 30)	•	•	wat op dit moment belangrijk is - R
9. de bron (r. 36)	•	•	websites en apps waarmee je met anderen contact kunt maken - i
10. betrouwbaar (r. 38)	•	•	zonder rekening te houden met anderen, hard - L

Bij elke woord hoort dus een betekenis. Zet de letter van de betekenis bij de goede letter. Welk woord zie je?

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.
J	O	U	R	N	A	L	i	S	T

OPDRACHT 6 Welk bericht kies je?

Lees de uitleg.

Iemand die bij een krant of het journaal werkt, kan elke dag kiezen uit heel veel berichten. Welk bericht hij kiest hangt bijvoorbeeld af van:

- *Afwijking*
- *Actualiteit*
- *Afstand*
- *Aanbod*
- *Belang*
- *Omvang*

Hieronder staan twee situaties. Welk bericht komt in de krant of in het journaal? Waarom? Denk aan de bovengenoemde punten, maar ook aan het publiek voor wie het bedoeld is.

Situatie A

Stel je werkt voor een grote landelijke krant. Je kunt kiezen uit de volgende drie berichten.

1. *Door een stroomstoring in Gouda hadden twee huizen geen stroom.*
2. *Uit onderzoek van twee jaar geleden blijkt dat meisjes beter sparen dan jongens.*
3. *Veel doden en gewonden in Midden-Amerika door ergste orkaan sinds tijden.*

Welk bericht komt in de krant?

Bericht nummer _____

Waarom? Bespreek het in je groepje.

Verander de twee andere berichten zodat ze tóch in de krant kunnen komen. Schrijf ze hieronder op.

Situatie B

Stel je werkt voor het Jeugdjournaal. Je kunt kiezen uit de volgende drie berichten.

1. Een bejaarde fietser valt van haar fiets, maar is niet gewond.
2. Nieuwe belastingmaatregel gaat volgend jaar in.
3. Winnaar verkiezing van de beste kinderboekenschrijver is bekend.

Welk bericht komt in het Jeugdjournaal?

Bericht nummer _____

Waarom? Bespreek het in je groepje.

Verander de twee andere berichten zodat ze tóch in het Jeugdjournaal kunnen komen.
Schrijf ze hieronder op.

